

ΤΟ ΣΥΝΤΑΓΜΑ ΤΟΥ ΜΝΗΜΟΝΙΟΥ

«Η Δημοκρατία δεν είναι αντισκοπός, αηλιά μέσον»
 ένα «ωφεβμιστικό σπριτζί» που συντελεί στη διασφάλιση
 των ύψιστων πολιτικών στόχων: της (οικονομικής) ελευθερίας».

F. A. Hayek, The Road of Serfdom, Λονδίνο, 1976

του Μενέλαου
Κικίβαλου*

Τις παραμονές των ευρωεκλογών του Ιουνίου, συνειδητοποιώντας το επερχόμενο τέλος του ιδίου και της κυβέρνησής του, ο Αντώνης Σαμαράς παρουσίασε πομπωδώς προτάσεις για συνταγματικές αλλαγές. Πρέπει να επισημάνουμε ότι η ενεργοποίηση της «συνταγματικής θεματικής» δεν συνιστά μόνο απόπειρα μετάθεσης της συζήτησης από τα καταστροφικά αποτελέσματα των νεοφιλελεύθερων - μνημονιακών επιλογών. Γιατί απώτερος, ιστορικής σημασίας στόχος είναι η αλλαγή ουσιαστών, πυρηνικών στοιχείων του σημερινού Συντάγματος ώστε αυτό να μετατραπεί σ' ένα Σύνταγμα των μηχανισμών της Αγοράς, σε μια ύπατη συντακτική Αρχή, που θα θεμελιώνεται στα δόγματα της νεοφιλελεύθερης «κοσμοαντίληψης».

Εδώ και πάνω από δεκαπέντε χρόνια έχει ξεκινήσει η προσπάθεια να καθιερωθεί το Σύνταγμα της Αγοράς σε ευρωπαϊκό επίπεδο. Ποια ήταν η θεμελιώδης αρχή αυτού του Συντάγματος; Πρώτο και κύριο άρθρο αποτελούσε η διασφάλιση της πλήρους οικονομικής ελευθερίας... Η ήδη κυριαρχούσα χρηματοπιστωτική δομή, τα αγοραία συμφέροντα και οι «εγκαταστημένοι» πολιτικοί τους εντολοδόχοι επιχείρησαν τότε να αντικαταστήσουν τους θεμελιώδεις όρους των ευρωπαϊκών Συνταγμάτων, που κληροδοτήθηκαν από την πολιτική φιλοσοφία του Διαφωτισμού και τη Γαλλική Επανάσταση, με ένα Οικονομικό Σύνταγμα, με το Νεοφιλελεύθερο Σύνταγμα της Αγοράς.

Η προσπάθεια αυτή απέτυχε σε επίσημο, θεσμικό επίπεδο εξαιτίας της μαζικής αντίστασης που προέβαλε ο γαλλικός λαός με το συμβολικό του «όχι» στις αρχές της δεκαετίας του 2000. Όμως στην πράξη οι θεμελιώδεις αρχές του νεοφιλελεύθερου Συντάγματος επιβλήθηκαν μέσα από συμφωνίες και «μεταρρυθμιστικές συνθήκες» (2007), με αποτέλεσμα να κυριαρχούν σήμερα στην ΕΕ και την Ευρωζώνη.

Η κυριαρχία της Οικονομίας της Αγοράς

Τι επιδιώκουν η συγκυβέρνηση και ο Αντώνης Σαμαράς με την ενεργοποίηση του θέματος της συνταγματικής αναθεώρησης; Κατά πρώτον, επιχειρούν να «νομιμοποιήσουν» και να «αποκαθάρουν» σε συνταγματικό επίπεδο τα εγκλήματα που έχουν συντελεσθεί εις βάρος της δημοκρατίας, του Συντάγματος, του ελληνικού λαού. Η ουσιαστική εκχώρηση της εθνικής κυριαρχίας, με την κατάργηση του αναπαλλοτρίωτου της εθνικής - δημόσιας περιουσίας, ο ευτελισμός του Κοινοβουλίου, η παραβίαση συνταγματικών όρων και περιεχομένων, η κατάργηση ατομικών πολιτικών και κοινωνικών δικαιωμάτων, όλα αυτά επιδιώκεται τώρα να αναγνωρισθούν ως «νομιμότητες» μέσα από έναν νέο συντακτικό χάρτη που θα συνιστά το Σύνταγμα του Μνημονίου και των δανειακών συμβάσεων.

Με τον τρόπο αυτό οι κυβερνήσεις των Μνημονίων και το πολιτικό τους προσωπικό θα επιδιώξουν όχι μόνο να νομιμοποιηθούν εκ των υστέρων, αλλά και να εμφανισθούν ως πρωτοπόροι, ως «ιχνηλάτες» της νέας νεοφιλελεύθερης εποχής. Ταυτόχρονα, η τυχόν καθιέρωση ενός μνημονιακού

Συντάγματος θα οδηγούσε στην εδραίωση ενός ιστορικού καθεστώτος που θα επέφερε τη συρρίκνωση της λαϊκής κυριαρχίας και θα επέτρεπε στις δυνάμεις των συστημικών συμφερόντων να ασκούν υπό ΠΛΗΡΗ ΝΟΜΙΜΟΤΗΤΑ -και σε καθεστώς απόλυτης κυριαρχίας- την ηγεμονία τους.

Όπως ομολογούν τα επιτελεία της συγκυβέρνησης, οι συνταγματικές μεταρρυθμίσεις θα πρέπει να «αντιστοιχούν» στη σημερινή πραγματικότητα. Δηλαδή να κατοχυρωθεί και συνταγματικά το καθεστώς της λιτότητας (ακόμα και αριθμητικά το ποσοστό του 3% του ελλείμματος), να αναγνωρισθεί η ιδιωτικοποίηση της ανώτατης εκπαίδευσης, να αρθεί η μονιμότητα των δημοσίων υπαλλήλων, να καταργηθούν τα εργασιακά δικαιώματα, να αποσυρθεί πλήρως το κράτος από κάθε είδους παρέμβαση στην Οικονομία της Αγοράς...

Σε κάθε περίπτωση, μια συνταγματική αναθεώρηση αποτελεί μείζονος σημασίας, ιστορική διαδικασία, που δεν έχει σχέση με τακτικισμούς και αγοραίες σκοπιμότητες. Κάθε αλλαγή οφείλει να ενισχύσει και να προσδώσει νέο περιεχόμενο στους πολιτικούς - δημοκρατικούς θεσμούς, να ενισχύσει θεσμικά την κοινωνική - λαϊκή συμμετοχή, να αποκόψει τα δεσμά της διαπλοκής.

Αντιθέτως, σήμερα επιχειρείται η συνταγματική νομιμοποίηση της «κατοχής» στην οποία βρισκόμαστε και επιδιώκεται η «νόμιμη» και εσαεί επιβολή της αυταρχικής πολιτικοοικονομικής δικτατορίας με κοινοβουλευτικό μανδύα που βιώνουμε. Πρόκειται πράγματι για μια τυραννία, από την οποία πρέπει το συνηθέστερο να απαλλαγούμε. ■

* Αναπληρωτή καθηγητή Πολιτικής Επιστήμης του Πανεπιστημίου Αθηνών.